

Hvordan et ambulant akutteam arbeider med håp

Ved Henning Herrestad, førsteamanuensis II, HiBu

Hva er håp?

- "Hope is a movement of appetite aroused by the perception of what is agreeable, future, arduous, and possible of attainment"

- *St Thomas Aquinas (in Day, 1991)*

- En person håper på noe, når han **vil** at en framtidig tilstand skal bli virkelig, og han **tror** at det er **mulig** men **ikke sikkert** at tilstanden kan bli virkelig.

(Herrestad, Om begrepet håp, Suicidologi, 2009, 14-1, s 16-20)

Udefinerte håp for å bevare håpet

- «Du kan ikke gå rundt og håpe hele tiden og bli skuffet. Nei jeg, jeg håper på det beste...»
- «Jeg vil ikke drikke lenger. Så jeg håper det er noen tiltak.»
- «Og de økonomiske problemene må jo løse seg på en eller annen måte.»
- «Stoppe å håpe. Nei, jeg vet ikke. Man kan jo ikke stoppe å håpe heller.»

(Herrestad & Biong, 2010)

Håp – å åpne noe som er fastlåst

- **Forskningsprosjektet** "Krisehåndtering og hjemmebehandling i lokalbasert psykisk helsearbeid"
 - **Ny type hjelp**: blikk mot pasientens og nettverkets livsverden(er), forståelse og kompetanse.
 - **Behandlernes språk endres**: eg. snakker om "håp"
- **Nytt forskningsspørsmål**: Hvordan konstrueres mening med begrepet håp i fortellinger om krisehåndtering og hjemmebehandling i lokalbasert psykisk helsevern?

Publikasjoner

- A) *"Som å åpne noget der er fastlåst": Begrebet håb i krisehåndtering og hjemmebehandling i lokalbaseret psykisk helsevern*
 - Biong & Herrestad
 - Dansk tidsskrift for sygepleje (nr 2) 2011
- B) *Inspirere og tilrettelegge for å skape bevegelser i fastlåste situasjoner: Om håpefull praksis i et ambulant akuttpsykiatrisk team*
 - Herrestad & Biong
 - Tidsskrift for psykisk helsearbeid, nr 2, 2011

Resultater - helhet

- (Trinn 3) **Helhetlig forståelse:**
- A) **Håp: å åpne noe som er fastlåst.**
 - Det som åpnes er muligheter for nye bevegelser i pasienten, mellom pasienten og ansatte, og mellom pasienten og vedkommendes omgivelser. Å åpne opp noe som er fastlåst og dermed bidra til nye bevegelser utgjør innholdet i håp om endring, og er en vesentlig del av den hjelpen ansatte i et AAT-team kan gi i en akuttsituasjon.
- B) **Håpefull praksis: å inspirere og tilrettelegge.**
 - En helhetlig forståelse av håpefull praksis kan sees som en veksling mellom å inspirere og å tilrettelegge for å få pasienten til å starte en bevegelse og sikre at pasienten fortsetter å bevege seg.

Konklusjoner og implikasjoner

- A) Uavhengig av mandatet for AAT-teamet bør ansatte uttrykke støtte til udefinerte håp og visjoner om bedret psykisk helse, fordi dette kan sette i gang og opprettholde bevegelser som kommer fra pasienten selv.
- B) God praksis i psykisk helsearbeid innebærer for ansatte i ambulant akuttpsykiatrisk team å inspirere og tilrettelegge for pasientens bevegelser, og bør forstås som et arbeid for å skape vekst og utvikling på pasientens egne premisser.

Eksempler fra datamaterialet - A

- **A-1) Håp som bevegelser som starter i pasienten:**
 - "Vi er veldig på jakt etter å hente frem håpet. Har vi en liten knappenål i denne høystakken her?"
- **A-2) Håp som bevegelser som starter i ansatte:**
 - "Noen spør oss jo om *vi* tror de kan bli bra? Vi kommer jo med energien på en måte."
 - "Vi vet noe om det å ha det sånn som du har det nå. Det er mulig å bli bedre. Det vil skje en bedring, det vil det."
- **A-3) Ansvar for å holde bevegelsene i gang:**
 - "Gjennom behandlingen fant pasienten ut at det faktisk var hans ansvar å bidra med noe, også i forhold til kona. Vi fratok kona ansvar gjennom å tilby henne avlastningsinnleggelse. Da ble han mer frempå, og det gikk opp for ham at han liksom bare tenkte på seg selv. Da la han idéen om selvmord på hylla."

Eksempler fra datamaterialet - B

B-1) Å komme i posisjon:

- "I hjemmet får du ekstraobservasjoner, barn som kommer fra skolen, en samboer som er hjemme, vi kan stille spørsmål om et foto, du ser på bilder og interiør og kan snakke litt ut fra det, du får et bedre bilde på hvordan de har det."
- "Vi kan godt stå og banke på døra. Jeg har et bilde av at vi av og til kommer til en dør som ikke har håndtak på yttersida, bare på innsida. Min jobb blir å få til en gjengklang, så kanskje døra kan åpnes på gløtt. Av og til får vi ikke til den dialogen som skal til."

B-2) Å sette pasienten i bevegelse:

- "I løpet av samtalen går vi går på jakt etter knappenåla i høystakken, vi går på jakt etter hva som finnes i pasienten, som kan reise et håp."

B-3) Å støtte pasientens bevegelse:

- "Bare det å få bekreftelse "jo, du klarte det-og-det", det blir også sånn håp. For det er så lett at de ikke ser de tingene som de får til, de positive greiene rundt seg."

Andre håpefulle praksiser

- Fjerne hindringer for håp
 - "Frykt trumfer håp"
 - Redusere kaos
 - Fjerne hindringer for samvær
 - "Removing obstructions to love"
- "Cocreating conversational hope spaces"
 - Huske gode minner
 - Drømme om en bedre framtid
- Støtte håpets moment (holde bevegelsen i gang)
 - Klargjøre mål, ansvar og veier til målet (goals, agency, and pathways)
 - Hjelp til å se seg selv som resilient
 - "Being aware and empowered witnesses"

(Weingarten, K. (2010), Reasonable hope: Construct, Clinical Applications, and Supports. *Family Process*, vol 49, no 1: 5-25)